

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ  
до самостійної роботи  
з дисципліни: «Економіка будівництва та експлуатації  
автомобільних доріг»  
для студентів галузі знань «19 Архітектура та будівництво»  
спеціальності 192 «Будівництво та цивільна інженерія»

Харків, ХНАДУ 2018

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

До видавництва й у світ дозволяю  
Проректор

Д.М. Клець

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ  
до самостійної роботи  
з дисципліни: «Економіка будівництва та експлуатації  
автомобільних доріг»

Всі цитати, цифровий, фактичний  
матеріал і бібліографічні відомості  
перевірені, написання сторінок  
відповідає стандартам

Затверджено  
методичною радою  
університету  
протокол №\_\_від \_\_\_\_

Укладачі:

Ониси́форова В.Ю.  
Токар І.І.

Відповідальний за випуск:

Дмитрієв І.А.

Харків, ХНАДУ 2018

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ  
до самостійної роботи  
з дисципліни: «Економіка будівництва та експлуатації  
автомобільних доріг»

Затверджено методичною  
радою університету  
протокол № \_\_\_\_ від \_\_\_\_\_

Харків, ХНАДУ 2018

Укладачі: доц. Онісіфорова В.Ю.  
ас. Токар І.І.

Кафедра економіки і підприємництва

## ВСТУП

Навчальна дисципліна «Економіка будівництва та експлуатації автомобільних доріг» належить до циклу обов'язкових дисциплін економічної підготовки фахівців галузі знань «19 Архітектура та будівництво» спеціальності 192 «Будівництво та цивільна інженерія».

Метою викладання дисципліни є формування здатностей самостійно мислити, приймати управлінські рішення, виконувати комплексні економічні розрахунки для ефективного здійснення господарської діяльності дорожньо-будівельних підприємств та ефективного ціноутворення в будівництві.

Предметом навчальної дисципліни є закономірності, принципи економіки і організації будівництва та експлуатації автомобільних доріг.

## Тема №1

# ПІДПРИЄМСТВО: ПРИНЦИПИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ТА ЗОВНІШНЄ СЕРЕДОВИЩЕ

*Мета роботи* – отримання практичних навиків та теоретичних знань з вирішення загальних питань організації діяльності підприємства

### Питання до самостійного вивчення

1. Особливості визначення головних напрямків діяльності підприємств різних форм власності та сфер діяльності.
2. Мета створення та особливості функціонування об'єднань підприємств.
3. Активізація підприємницької діяльності в Україні.
4. Тенденції та проблеми розвитку малих підприємств в Україні.
5. Проблеми створення та функціонування спільних підприємств в Україні.
6. Вплив зовнішнього середовища на діяльність підприємств.
7. Державне регулювання діяльності підприємств: міжнародний та вітчизняний досвід.

### Питання для самоконтролю

1. Надайте характеристику підприємства як первинної ланки виробничої сфери.
2. Назвіть основні економічні, організаційні та юридичні ознаки підприємства.
3. У чому полягають економіко-правові основи функціонування підприємств?
4. Якими законодавчими актами регулюється господарська діяльність підприємств?
5. Визначте найважливіші вимоги, що пред'являються до діяльності підприємства в сучасних умовах.
6. Назвіть основні розрізнявальні особливості функціонування підприємства в різних економічних системах.
7. За якими ознаками класифікують підприємства?

8. Надайте характеристику організаційно-правового механізму функціонування різних видів підприємств.

9. Розкрийте економічні особливості діяльності різних видів підприємств.

10. Що являє собою зовнішнє середовище підприємства? Які його основні характеристики?

11. Які фактори зовнішнього середовища впливають на функціонування підприємства?

12. Надайте характеристику основних елементів зовнішнього середовища підприємства та взаємозв'язку між ними.

13. Надайте характеристику факторам прямого впливу.

14. Визначте фактори непрямого впливу на діяльність підприємства.

15. Що являє собою державне регулювання діяльності підприємства? Доведіть його доцільність чи недоцільність у ринковій економіці.

16. Які недоліки притаманні ринковому механізму?

17. Визначте форми впливу держави на економіку підприємства.

18. Розкрийте механізм прямого державного регулювання діяльності підприємства.

19. Надайте характеристику непрямого регулювання діяльності підприємств державою.

## Тема №2

# СОБІВАРТІСТЬ ТА ЦІНА ПРОДУКЦІЇ ПІДПРИЄМСТВА

**Мета роботи** – отримання практичних навиків та теоретичних знань з калькулювання собівартості та ціни продукції підприємства

### Питання до самостійного вивчення

1. Зміна критичного обсягу виробництва продукції під впливом окремих чинників.

2. Графічні та аналітичні методи визначення критичного обсягу реалізації продукції.

3. Прогнозування собівартості нових виробів на етапі їх проектування.

4. Обґрунтування та вибір стратегії зниження поточних витрат на підприємствах України.

5. Доцільність використання систем управління витратами на вітчизняних підприємствах з урахуванням зарубіжного досвіду.

6. Обґрунтування доцільності використання певного методу прогнозування собівартості продукції.

### **Питання для самоконтролю**

1. Визначте економічну сутність поточних витрат підприємства, їх склад.

2. Розкрийте економічну сутність собівартості продукції як економічної категорії та показника, який характеризує ефективність роботи підприємства.

3. Визначте, які витрати входять до собівартості продукції.

4. Зробіть порівняння визначення поняття «собівартість» як економічної категорії та з точки зору бухгалтерського обліку.

5. За якими ознаками класифікують витрати, які входять до собівартості продукції?

6. У чому полягає різниця між економічними та бухгалтерськими витратами?

7. Розкрийте особливості та відмінні риси постійних та змінних витрат,

8. Наведіть алгоритм визначення критичного обсягу виробництва продукції.

9. Охарактеризуйте методи визначення собівартості продукції.

10. Як здійснюється калькуляція собівартості продукції?



Тема №3  
**ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ  
ПІДПРИЄМСТВА**

*Мета роботи* – отримання практичних навиків та теоретичних знань з розрахунку показників рентабельності підприємства

**Питання до самостійного вивчення**

1. Динаміка рівня прибутковості підприємств різних галузей економіки в Україні.
2. Динаміка і шляхи підвищення рентабельності на підприємствах різних галузей економіки України.
3. Державна політика оподаткування та прибутковість підприємств.
4. Підвищення прибутковості підприємства під впливом дії окремих чинників.
5. Загальноприйнята практика використання прибутку підприємства.

**Питання для самоконтролю**

1. Розкрийте економічну сутність доходу підприємства. Наведіть два трактування його змісту.
2. Охарактеризуйте джерела утворення доходу підприємства.
3. Визначте сутність прибутку підприємства та його види.
4. Наведіть загальноприйнятую практику використання прибутку підприємства.
5. Чи аналогічні поняття «ефективність», «прибутковість», «доходність»?
6. Охарактеризуйте фактори, які впливають на формування величини прибутку підприємства.
7. Визначте основні шляхи підвищення прибутковості підприємства.
8. Розкрийте економічний зміст рентабельності підприємства.
9. Наведіть види рентабельності підприємства та розкрийте їх економічний зміст.
10. Чи можна за єдиним критерієм оцінити результативність діяльності підприємства?

## СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бойчик І.М., Харів П.С., Хопчан М.І., Піча Ю.В. Економка підприємства: Навч. посіб. – друге видання, випр. і доп. – К.: «Каравела»; Львів: «Новий світ - 2000», 2001.
2. Економіка підприємства: Навч. посіб. / А.В. Шегда, Т.М. Литвиненко, М.П. Нахаба та ін.; За ред. А.В. Шегди. – К.: Знання-Прес, 2001.
3. Економіка підприємства: Навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисципліни / Г.О. Швиданенко, С.Ф. Покропивний та ін. – К.: КНЕУ, 2000.
4. Економіка підприємства: опорний конспект лекцій / Н.М. Ушакова, Л.О. Лігоненко, М.М. Скотнікова, І.О. Чаюн. – К.: КНТЕУ, 2002.
5. Економіка підприємства: підручник / За ред. С.Ф. Покропивного. – К.: КНЕУ, 2001.
6. Економіка підприємства: Посібник / За ред. П.С. Харіва. – Т.: Екон. Думка, 2000.
7. Сідун В.А. Економіка підприємства: Навч. посібник. – Х.: ХДУХТ, 2002.
8. Чаюн І.О., Бондар І.Ю. Планування виробничої програми підприємства та її ресурсне обґрунтування: Навч. посібник. – К.: КНТЕУ, 2000.
9. Шершньова З.Є., Оборська С.В., Ратушний Ю.М. Стратегічне управління: Навч. метод. посібник для самостійного вивч. Диск. – К.: КНЕУ, 2001.
10. Экономика предприятия: Учебник для вузов / Под ред. Проф. В.Я. Горфинкеля, проф. В.А. Швандара. – М.: Инфра-М, 2001
11. Экономика предприятия: Учебник / Под ред проф. О.И. Волкова. – М.: ИНФРА, 2000.
12. Сідун В.А., Пономарьова Ю.В. Економіка підприємства: Навчальний посібник: Вид. 2-ге, перероб. та доп. – К.: Центр навчальної літератури, 2006.
13. Зайцев Н. Экономика промышленного предприятия. 3-е изд-М.: ИНФРА-М, 2000.
14. Економіка виробничого підприємства: Навч. посіб. / За ред. Й.М. Петровича. – 3-тє вид., випр.-К.: Т-во «Знання», КОО, 2002.

Навчальне видання

Методичні рекомендації  
до самостійної роботи  
з дисципліни: «Економіка будівництва та експлуатації  
автомобільних доріг»  
для студентів галузі знань «19 Архітектура та будівництво»  
спеціальності 192 «Будівництво та цивільна інженерія»

Укладачі: Онісіфорова Валентина Юріївна  
Токар Інна Іванівна

Відповідальний за випуск: д.е.н., проф. Дмитрієв І.А.

Підп. до друк.	Формат 60×80	1/16 Бум. Тип №
Друк офсетний	Ум. др. л.	Нав - вид. л.
Тираж екз.		Ціна договірна
Зак. №		

---

ХНАДУ, ГСП, Харків, вул. Ярослава Мудрого, 25

---

Підготовлено у Харківському національному автомобільно-  
дорожньому університеті